



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. II. Interdictum generale potius solemnitatem nuptiarum, quàm
ipsum contractum prohibet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

tum privatum; quia simpliciter peccat mortaliter in contrahendo cum intentione consentiendi & consummationis actum carnalem, & ideo non potest licite contrahere, nisi cum intentione non consentiendi, & per consequens intrandi Religionem. Quando etiam consummat, videtur peccare mortaliter, quia contra votum suum; licet, secundum aliquos, post primum actum non peccet mortaliter in reddendo, quia ad illud jam est obligatus vinculo fortiori: peccat tamen mortaliter petendo, quia nihil habet juris in hoc, cum renuntiaverit tali juri in voto. Ergo qui cum voto simplici castitatis contraxit Matrimonium, peccat mortaliter, secundum Scotum, illud consummando.

70.
Explicatur
doctrina
Scoti.

Respondet Scholiastes ibi: Quod ait hic n. 5. voto castitatis adstrictum peccare, ut videtur, reddendo primo debitum, loquitur quando intentione non consummationis contraxit; alioquin non peccabit reddendo. Hæc ille. Quod autem tunc peccet mortaliter, ratio est; quia virtualiter se obligavit ad ingressum Religionis, cum hic foret unicum medium subterfugendi consummationem, sive non consummationis. Sicut ergo peccaret mortaliter consummando, si expressè novisset Religionem ingredi; quia cum adhuc esset liber ad ingrediendum, se inhabilem ad id reddidit; sic itidem peccabit mortaliter, quando contraxit post votum castitatis cum intentione non consummationis, si consummet; quia facit contra votum suum virtuale, id est, contra votum castitatis factum cum animo ingrediendi Religionem.

Igitur tali casu vel peccatur mortaliter in ipso contractu Matrimonij; si videlicet contrahens cum voto castitatis, nolit se obligare Deo ad ingressum Religionis; vel peccatur mortaliter consummando, si se voluit obligare Deo ad ingressum, & nihilominus consummet Matrimonium.

71.
Qui vocit
Religionem
ingredi
peccat i.
vice con-
summando.

Si quis voverat Religionem ingredi (inquit Averla sup. §. Conjux ergo) peccabit sanè, non solum incundo Matrimonium, sed etiam primà vice consummando, sive petat, sive etiam reddat: quia cum adhuc esset liber ad ingrediendum Religionem, tenebatur adimplere tale votum; quare peccat consummando, & sic se inhabilem reddendo ad ingrediendum: sed deinceps nec reddendo, nec petendo, peccabit.

Aversa,

Qui vocit
Ordinem
sacrum, pec-
cat contra-
hendo, sed
licite con-
summat.

Si demum votum fecerat, suspiciendi sacros Ordines, aut simpliciter non contrahendi Matrimonium, peccabit quidem contrahendo; sed deinde licite poterit consummare, ac multò magis deinceps usum conjugij exercere, etiam petendo: quia non tenetur Religionem ingredi, ut tale votum servet, & manens in sæculo, non potest jam illud servare; nec de reliquo se obligavit ad castitatem servandam. Hæc ille. Quæ sufficiunt pro hoc loco. Alia dicentur commodius, ubi tractabimus de usu Matrimonij.

Et hæcenus de impedimentis prohibentibus jure naturæ. Venio nunc ad impedimenta, quæ prohibent jure Ecclesiastico, & dico secundò:

CONCLUSIO II.

Interdictum generale potius solemnitate nuptiarum, quam ipsum contractum prohibet.

Inter impedimenta, prohibentia Matrimonium jure Ecclesiastico, primum locum obtinet Ecclesiæ veritum, quod duplex est, aliud generale, aliud speciale. De generali nobis hæc est sermo, de speciali dicam Concluf. sequenti. Voco autem interdictum generale, quo prohibentur Divina officia, administratio quorundam Sacramentorum, & Ecclesiastica sepultura, quatenus hæc omnia habent rationem participationis rerum spiritualium. Quæstio ergo impresentiarum est; an sub Sacramentis, quæ prohibentur per interdictum generale, comprehendatur Matrimonium.

72.
Duplex est
interdictum,
generale &
speciale.

Quid gene-
rale.

Quod spectat (inquit Pontius lib. 6. c. 9. n. 7.) ad Matrimonij contractum tempore interdicti, & in loco interdicto, extra controversiam in primis est, sponsalia & validè & licitè celebrari tempore interdicti, & in loco interdicto. Quod idem de denuntiationibus dicendum est; nullus enim Canon id prohibet, & aliàs denuntiationes non pertinent ad Sacramenta, nec officia Divina. Quod si aliqui antiqui Scriptores negarunt posse tempore interdicti denuntiationes fieri in Ecclesia; ideo est, quod olim interdicti tempore non dicebatur Missa; atque ita dum Missa non perageretur, denuntiationes fieri non poterant. Hæc ille.

73.
Sponsalia
& denun-
tiationes li-
cite fiunt
tempore in-
terdicti, ex
Pontio.

At cum hodie (inquit Sanchez lib. 7. disp. 8. n. 7.) liceat, servatà moderatione cap. Alma mater, de Sentent. excommunicat. in 6., non est cur negemus, posse ibi denuntiationes fieri. Quod si forte contra interdicti formam celebraretur Sacrum, & in eo fierent denuntiationes, peccatum esset celebrare, non autem facere denuntiationes; hoc enim cum non sit officium Divinum, minimè opponitur interdicto. Ita Sanchez.

Idem docet
Sanchez de
denuntia-
tionibus.

Et per consequens nullum foret peccatum facere denuntiationes in concionibus, vel aliter extra Missarum solemnità; quamvis enim Concilium Trident. præscribat, ut fiant intra Missarum solemnità, multis tamen in locis consuetudo contrarium videtur præscripsisse. In hoc ergò puncto conveniunt Pontius & Sanchez. Uti etiam in eo, quod sequitur.

Deinde (prosequitur Pontius sup. n. 2.) dubitatione vacat, Matrimonium initum tempore interdicti, & in loco interdicto, validum esse; nullo enim jure redditur irritum, & in cap. Cællanus, de Ferris, planè dicitur Romanæ Ecclesiæ consuetudinem esse, ut quocumque tempore contrahatur Matrimonium, consensu interveniente legitimo de presentia. Quod idem dicendum est, etiamsi contrahatur ab ipsis interdictis specialiter & personaliter, ut tenet communis sententia, cum Gloss. in cap. Alma ma-

74.
Matrimo-
nium ini-
tum tempo-
re interdicti
& in loco
interdicto
est validum

ter

ter, verb. Sacramentis, de Sent. excom. in 6. Hæc ille.

75. Probatur à simili.

Subscribo, verb. Glossæ: Tenet etiam Matrimonium contractum tempore interdicti, cum teneat etiam contractum ab excommunicato majori sup. de eo qui duxit &c. Significasti. Licet enim illud sit Sacramentum, non tamen sic confertur gratia per illud, sicut per alia. Quippe per alia Sacramenta sic confertur gratia, ut solam habeant rationem Sacramenti; porro Matrimonium præter rationem Sacramenti, habet rationem contractus civilis, per quam causat indissolubilem obligationem maris & foeminae, quam causabat antequam esset Sacramentum, ita ut ratio Sacramenti quasi per accidens ei sit annexa per Christum in nova lege, de quo alibi sermo fuit.

76. Licet Matrimonium inire tempore interdicti, ex cap. 4. de Ferys.

Et præterea docet Sanchez sup. n. 2. absque dubio posse licite Matrimonium iniri tempore interdicti. Constat (inquit ex cap. Capellanus, de Ferys, ubi habetur, eam esse Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, ut Matrimonium quocumque tempore contrahatur. Deinde; quod ea sola Sacramenta censentur tempore interdicti vetita, quæ purè Sacramenta sunt & omninò spiritualia. At Matrimonium est contractus quidam naturalis, cui per accidens adjecit Christus Dominus Sacramenti rationem. Hæc ille pro sua, & nostra sententia, contra Pontium sup. n. 3. ut statim videbimus.

77. Textus d. cap.

Prius refero verba d. cap. 4. Capellanus tuus (frater Episcopo) coram nobis ex parte tua proposuit, quod cum statuta Canonica declarent, nuptias tribus septimanis ante festum natiuitatis B. Iohannis Baptistæ minime celebrari debere: quidam hebdomadas illas absque interpolatione continuandas intelligunt. Alij verò inter Festum & ipsas volentes facere intervallum, illud dicunt ob reverentiam festivitatis Pentecostes fuisse statutum, quæ in septimanis illis solet intervenire quandoque, & sic à tribus diebus Rogationum ante Ascensionem Domini inchoantes usque ad octavum diem post Pentecosten (illis hebdomadis computatis) illo tantum spatio temporis celebrari nuptias non permittunt, earum celebrationem ab inde nullatenus inhibentes. Quia ergo consulti fuimus, utra istarum opinionum potior videatur: nobis & fratribus nostris apparuit, quod licet ea sit Romana Ecclesiæ consuetudo, ut quocumque tempore Matrimonium contrahatur, consensu interveniente legitimo de presenti: quia tamen à Septuagesima usque ad septem dies post Pentecosten celebrari nuptia non sinuntur, & postea etiam tribus septimanis, vel pluribus, ante festivitatem S. Iohannis, sine differentia celebrantur: posterior sententia meliori & subtiliori nititur ratione: & sive secundum Canones, à Septuagesima usque post octavas Paschæ, sive juxta consuetudinem Ecclesiæ Romanae, usque post septem dies festi Pentecostes (quod caret Octavis) nuptia suspendantur: in Dominica quæ sequitur, & deinceps possunt licite celebrari. Hactenus Clemens 3. alias Celestinus.

78. In hoc textu Sanchez fundat d. doctrinam.

In quo utique jure, ut statim audivimus, Sanchez fundat suam sententiam; Pontius autem, parùm de eo jure sollicitus, oppositam docet, & fundat eam in aliis juribus, dicens: Ge-

nerali prohibitione vetitum est, Sacramenta ministrari tempore interdicti, exceptis Baptismo, Confirmatione, Pœnitentia, & Eucharistia per modum Viatici, ut colligitur ex d. cap. Alma mater, vers. Nulla Sacramenta, de Sent. excom. in 6. & cap. Quoniam, eod. ; cap. Non est vobis, de Sponsal. & cap. Quod in te, de Pœnit. & Remiss. Cum ergo Matrimonium verè & propriè Sacramentum sit, nec excipiat alibi ab ea generali prohibitione, illa comprehenditur; arg. Clement. 1. §. Porro, de Verb. signif. Hæc ille sup.

Et prosequitur n. 4. (ubi respondet ad primum fundamentum Sanchij) Verùm Auctores primæ sententiæ contendunt, receptum Ecclesiæ consuetudine, per jus ipsum approbatà in cap. Capellanus, de Ferys, ut Matrimonium quovis tempore licite celebretur, atque ita jam ex Canone excipi Matrimonium ab ea generali prohibitione.

At, nisi ego fallor, non rectè id colligunt ex prædicto Canone. Mihi enim luce meridianâ clariùs videtur, Pontificem in illis verbis tantum velle, Matrimonium quocumque tempore valere, & eam esse Rom. Ecclesiæ consuetudinem & mentem. Atque hunc esse ejus cap. sensum, mihi persuadeo, Primò, ex eo quod dicit, Matrimonium quocumque tempore contrahi, consensu interveniente legitimo de præsentibus. Quæ verba frustra & inutiliter adderentur, nisi in illis verbis de validitate tantum Matrimonij sermo esset. Quare totius ejus orationis sensus hic est: Quamvis Matrimonium, legitimo consensu de præsentibus interveniente, valeat quovis tempore: attamen præter ea tempora quæ ab Ecclesia prohibita sunt, scilicet à die Cinerum usque ad finem Pentecostes &c. licite in alijs contrahitur. Hucusque Basil.

At, nisi ego fallor, ipse fallitur: mihi enim luce meridianâ clariùs videtur, Pontificem in illis verbis velle, Matrimonium, id est, contractum Matrimonij, quocumque tempore, non solum valere, sed etiam licere; & eam esse Romanæ Ecclesiæ consuetudinem & mentem.

Atque hunc esse ejus capituli sensum, mihi persuadeo ex eo, quod dicitur in Rituali Romano tit. de Sacramento Matr. ibi: Postremò meminerint Parochi, à Dominica prima Adventus usque ad diem Epiphania, & à Feria quarta Cinerum usque ad Octavam Paschæ inclusivè, solemnitates nuptiarum prohibitas esse, ut nuptias benedicere, sponsam traducere, nuptialia celebrare convivia. Matrimonium autem omni tempore contrahi potest.

Nunquid solum validè? Plusquam meridianum est, quod Rituale loquatur etiam de licito. Ut sensus sit: Et si Matrimonium omni tempore validè & licite contrahatur, equidem à Dominica prima &c. non licent solemnitates nuptiarum, sive (ut loquitur d. cap. Capellanus) non licet nuptias celebrare, id est, solemniter contrahere Matrimonium; hoc enim propriè est celebrare nuptias.

An putas, quod in d. cap. Capellanus, per celebrationem nuptiarum, quæ conceditur extra

Oppositum tenet Pontius propter alia jura.

79. Resp. ad fundamentum Sanchij.

Rejicitur.

80. Quid sit sensus d. cap. Capellanus, ex Rit. Rom.

81. Quid in d. tem. c. intelliga.

tempora, ibi enumerata, intelligatur pri vatus contractus Matrimonij, & non etiam solemnitas nuptiarum? Scio, quod non putes; quia oppositum nimis clarum est: ergo quando ait, Romanæ Ecclesiæ consuetudinem esse, ut quocumque tempore Matrimonium contrahatur, jam manifestè distinguit inter contractum Matrimonij, & celebrationem Matrimonij. Ut sensus sit: Tametsi omni tempore valeat & liceat privatus contractus Matrimonij; equidem illis temporibus non licet celebrare Matrimonium, id est, contrahere Matrimonium cum solitis solemnitatibus.

82.
Quare dicitur: Consensu interveniente &c.

Non tamen propterea frustra & inutiliter addita sunt illa verba. *Consensu interveniente legitimo de presenti*, quippe addita sunt majoris explanationis gratia, ut sic melius & clarius significaret Pontifex, se ibi per contractum Matrimonij, intelligere privatum sive non solemnem, ad quem sufficit talis consensus, ut valeat & liceat. Hæc expositio videtur nobis magis congrua textui, & videtur approbari à Concilio Trident. sess. 24. de Refor. Matr. ubi d. cap. *Capellanus*, & alia jura antiqua intelligit, ut infra videbimus, non de ipso contractu privato Matrimonij; sed de prohibitione solemnium nuptiarum. Igitur responsio Pontij ad primum fundamentum Sanchij non subsistit. Videamus si responsio ad secundum fundamentum sit solidior.

83.
Resp. Pontij ad aliud fundamentum Sanchij.

Neque obstat (inquit sup. n. 5. quod Sacramenti ratio acciderit contractui Matrimonij ex Christi institutione. Nam cum jam verè & propriè Sacramentum sit, & in ratione Sacramenti etiam spirituale sit, & Ecclesia generaliter prohibeat tempore interdicti ministrari Sacramenta, præter Baptisimum, Confirmationem, Poenitentiam & Eucharistiam per modum Viatici, non est cur ab ea generali prohibitione excludamus Sacramentum Matrimonij. Hæc ille.

Præsertim cum rationes, propter quas d. cap. *Alma mater*, quædam Sacramenta excluduntur, non habeant locum in Matrimonio. Rationes illæ hæc verbis exprimuntur in d. cap. *Quia vero ex distinctione hujusmodi statutorum excrescit inde votio populi, pullulant hæreses, & infinita pericula animarum exsurgunt, ac Ecclesiis sine culpa earum debita obsequia subtrahuntur.*

84.
Reprobatur.

Respondeo: ex prohibitione Matrimonij seu contractus Matrimonialis posse exsurgere pericula animarum, ut consideranti patet. Et quamvis nulla istarum rationum hic subesset, nihilominus semper manet verum, Matrimonium esse contractum quemdam naturalem, quod non competit aliis Sacramentis, quæ merè spiritualia sunt. Et sicut propter hanc rationem alia multa competunt Matrimonio, quæ non conveniunt aliis Sacramentis, sic quoque eadem ratio sufficiens erit, ut ab ea generali prohibitione hoc Sacramentum excludamus.

85.
Obiectio solvitur.

Si dixeris: Parochus non potest illo tempore Sacramenta ministrare. Responsio in promptu est: Parochum hæc non esse Ministrum, ut ex alibi dictis constat. Qui autem ponunt eum

Ministrum, responderent, Parochum posse ministrare Sacramenta, quæ excluduntur ab ea generali prohibitione; adeoque hæc obiectio nullius est momenti.

Atque jam dicta vera esse, etsi ipsi contrahentes sint specialiter & personaliter interdicti, docet Sanchez sup. n. 5. dicens: Nec quidquam refert, si contrahentes sint specialiter & personaliter interdicti: possunt enim licitè Matrimonio copulari. Quod sub illo interdicto non comprehendatur Matrimonium, nisi expressum sit. Quia Matrimonium tanquam contractus, cui per accidens ratio Sacramenti advenit, sua specialia impedimenta fortitur, nec interdicti solet instar aliorum Sacramentorum. Hæc ille cum aliis, quos citat.

Nihil officij, quod ipsi contrahentes sint specialiter interdicti, ex Sanchez.

Porrò oppositum videtur Suario de Censur. disp. 33. sect. 1. n. 52. probabilius: Nam (inquit) illos omninò separat Ecclesia à participatione Sacramentorum. Et confirmari potest: nam excommunicatus non potest licite Matrimonium contrahere; ergo nec interdictus specialiter: nam æquiparantur quoad separationem à Sacramentis.

86.

Oppositum docet Suarez, & probat. Confirmat exemplo Excom.

Si dixeris: excommunicationem prohibere etiam contractus, & in hoc differre ab interdicto. Contra (inquit ille) primò: quia excommunicatus contrahens Matrimonium, non solum peccat, ut communicans in humanis, sed etiam ut participans in Divinis; aliàs solum venialiter peccaret: cum tamen constet peccare mortaliter; sed interdictus specialiter, æque est exclusus à participatione Divinorum: ergo &c.

Resp. ad hoc excom. plurim rejicitur 1.

Deinde, sumi videtur efficax argumentum ab excommunicatione minori: nam illa non privat communicatione humanâ, nec contractibus; & nihilominus, qui solâ illâ ligatus est, non potest sine gravi crimine Matrimonium contrahere: quia est separatus à participatione Sacramentorum, juxta cap. ult. de Clerico excom. ministrante: ergo à fortiori idem dicendum est de specialiter interdicto: nam est gravior censura, & quoad hoc eundem effectum habet secundum jura. Hæc ille. Quæ tamen non carent difficultate.

87.

Secundò.

Atque idem videtur Suario dicendum de interdicto generali personali: nam etiam (inquit sup. n. 53.) qui illo tantum sine culpa propria ligati sunt, non videntur posse Matrimonium contrahere: quia nullo jure excipiuntur, & alioqui est generalis prohibitio, præterquam in solis casibus, à jure expressis, juxta cap. *Si c. 16. de sententia*, de Sentent. excom. in 6. ubi de interdictis per generale ac personale interdictum, dicitur: *Non debent alicubi (casibus expressis à jure dumtaxat exceptis) audire Divina, vel Ecclesiastica recipere Sacramenta.* Ubi Gloss. verb. *Expressis*, solum allegat jura, de Baptismo, & Confirmatione, & Viatico loquentia.

88.

Idem docet Suarez de interdicto generali personali.

Et in d. cap. *Alma*, etiam dicitur: *Certis casibus & Sacramentis exceptis.* Ubi Gloss. de Matrimonio solum dicit: *Tenet etiam Matrimonium;* non verò ait: *Licet.* Hactenus Suarez.

Antequam autem ad singula respondeam,

89.

tran- Vis etiam

transcribo etiam ea, quæ habet circa eandem controversiam n. 54. Deique (inquit) idem consequenter & cum proportione videtur dicendum de interdicto locali: nimirum ex vi illius non licere in loco interdicto Matrimonium contrahere, propter similem rationem. Nec video probabilem causam hoc permittendi; cum neque sit tanta necessitas statim Matrimonium contrahendi, nec sit difficile extrâ locum interdictum illud contrahere. Et quidem cum præsentia Parochi, vel Sacerdotis, habentis ejus licentiam, hodie necessaria sit, malè ille faciet, si in loco interdicto illi assistat, & suum qualecumque ministerium exhibeat.

90. Atque hæc quidem videntur vera in rigore juris. Si tamen opinio contraria ita prævaluit, usuque recepta est, ut contrarium consuetudinem induxisse censeatur, ratione consuetudinis dici potest exceptio introducta; adeoque jam ita valere, ac si jure esset facta. De hac verò consuetudine, quia ad factum spectat, mihi satis non constat, & in personalibus interdictis non credo illam esse, & maximè in specialibus; in localibus autem generalibus facilius posset tolerari. Ita Suarez.

Doctrina Sanchez non fundatur in consuetudine. Equidem quod attinet ad consuetudinem, de qua ibi loquitur d. Auctor, ea in his partibus, in quibus interdictum rarissimum est, & penè nullum, non facile potest constare; unde Conclusionem nostram non fundamus in hujusmodi consuetudine, quæ indubiè sufficeret, si vera esset. Sed, ut vidimus, fundamus eam in ipso jure scripto; tum argumento negativo, quia nupiam in jure scripto prohibetur expressè Matrimonium etiam personaliter & specialiter interdicto; tum argumento positivo ex d. cap. Capellanus, in quo videtur concedi contractus Matrimonij extrâ tempora ibi enumerata.

91. Respondet Suarez Sup. n. 51. ad hunc textum: Quod in cap. Capellanus, dicitur, satis juridicè exponitur, quòd omni tempore non prohibito potest Matrimonium contrahi; vel certè, quòd licet possit omni tempore, non tamen omni loco, neque inter quascumque personas; sed circumstantijs servatis, quas jura disponunt. Eò vel maxime, quòd in illo textu non dicitur, Matrimonium omni tempore contrahi posse, sed: Quocumque tempore contrahi (id est, validum esse) consensu interveniente legitimo de presenti. Hæc ille.

Non approbatur. Fateor: in illo textu non dicitur expressè, Matrimonium omni tempore contrahi posse; sed ita debere intelligi, sup. declaravimus, & ita eum intellexit Rit. Rom. sup. ubi distinguens inter solemnitatem nuptiarum, & Matrimonium, ait: Matrimonium autem omni tempore contrahi potest. Igitur etiam tempore interdicti, id est, in loco interdicti, & à personis interdictis, nisi ostendatur aliquod jus, quod tempus illud, sive locum & personas excipiat.

92. Ostenditur, inquis, cap. Si sententia, de Sent. excom. in 6. ubi sic legitur: Cum verò alcujus terra a populo interdicto notatur, singulares ex eo persona, quas interdictas esse constat (ne sententia ef-

fectu careat, cum Divinorum auditio & Sacramentorum perceptio populo ut universis non competant) non debent alicubi (casibus expressis à jure duntaxat exceptis) audire Divina vel Ecclesiastica recipere Sacramenta.

Videatur etiam d. cap. Alma mater, ubi idem Pontifex Bonifacius 8. ait: Sane à nostris dudum fuit Prædecessoribus constitutum, ut in terris seu locis Ecclesiastico suppositis interdicto nulla (certis casibus & Sacramentis exceptis) Divina celebrentur officia, vel ministrantur Ecclesiastica Sacramenta.

Porrò in illo jure non excipitur, nisi Sacramentum Penitentia; ibi: Concedimus, quòd tempore interdicti ab homine vel à jure prolato, non tantummodo morientes, sed etiam viventes, tam sanam etiam, quam infirmi ad penitentiam (qua propter pronitatem & facilitatem hominum ad peccandum summe necessaria est) licitè admittantur &c. De aliis autem Sacramentis nulla fit ibi mentio.

At verò, in cap. Responso, de Sentent. excom. excipitur Baptismus & Confirmatio, ibi: Præterea quævisi, cum Ferrariensis civitas sit interdicto supposita, & ideo sint ibidem (præter Baptisma & confirmacionem) universa Sacramenta Ecclesiastica interdicta, an liceat tibi Baptizatos pueros in frontibus consignare. Super quo respondemus, quòd sicut baptizari possunt pueri, sic & baptizati ad confirmacionem in frontibus à Te possunt sacro chrismate deliniri.

Eucharistia quoque per modum Viatici claris verbis excipitur. cap. Quod in te, de Pœnitent. & remiss. in principio: In illo verbo, per quod penitentiam morientibus non negamus (tempore interdicti) Viaticum etiam, quòd verè penitentibus exhibetur, intelligi volumus, ut nec ipsum decedentibus denegetur. Si ergò Ecclesia judicasset, etiam Matrimonium non esse denegandum, cur & ipsum hic aut alibi expressis verbis non exciperet à dictis generalibus prohibitionibus?

Respondet Sanchez sup. n. 8. Quia id supponitur tamquam manifestum, & generali consuetudine Ecclesiæ receptum, ut nunquam intelligatur prohibitum Matrimonium, & excipiuntur ea Sacramenta, quæ merè spiritualia sunt, & ad actum Ordinis pertinent. Hæc ille.

Sed contra facit: quòd Matrimonium nupiam in jure specialiter prohibeatur excommunicato, & tamen intelligitur prohibitum per generalem prohibitionem participationis seu receptionis Sacramentorum.

Pro responsione nota: tempore interdicti non tam prohibitam esse receptionem Sacramentorum, quàm administrationem certorum Sacramentorum, supposito semper statu gratiæ. Quàmvis enim in d. cap. Si sententia, fiat mentio receptionis; attamen d. cap. Alma mater, solum meminit ministerij Sacramentorum, ut patet ex verbis sup. allegatis. Quo datur intelligi, quòd Ecclesia (ut notat Coninck disp. 17. n. 50.) per interdictum solum aliis subtrahat ea, quæ ipsi à Christo dispensanda commissa sunt, qualia sunt omnia officia Divina, & ea Sacramenta, quæ per suos Ministros dispensat: tale autem nullo modo est Matrimonium; nam hu-

Et cap. 24. cod. In hoc jure sola Penitentia excipitur.

93. In hoc jure sola Penitentia excipitur.

In t. 43. de Sent. excom. Baptismus tantum & Confirmatio.

94. In cap. 11. de Pœnit. & remiss. Euchar. per modum Viatici.

Quare dicitur non excipiatur. ex Sanchez.

95. Obijciuntur.

Solvitur. Quid est. ecclesia per interdictionem subtrahat fidelibus, ex Coninck.

jus

ius dispensatio non est commissa Ecclesiae, sed ipsis contrahentibus; quare eam per interdictum spoliari non possunt: nam aliàs in re omnino propria, plurimi omnino innocentes, gravissimè læderentur ac punirentur. Hæc ille.

96. *Interdictum directè respicit eos, qui nomine Ecclesiae conficiunt, vel administrant Sacramenta; excommunicatio ipsos excommunicat.*

Igitur interdictum directè respicit eos, qui nomine Ecclesiae conficiunt & administrant Sacramenta fidelibus; indirectè autem ipsos fideles, qui petunt sibi administrari Sacramenta. At verò excommunicatio directè afficit ipsos excommunicatos, eisque apertè prohibet susceptionem Sacramentorum cap. 10. de Clerico excom. &c. *Si celebrat minori excommunicatione ligatus, licet graviter peccet &c.* Et infra: *Peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta; sed ab eo collata virtutis non caret effectu, cum non videatur a collusione, sed participatione Sacramentorum (qua in sola consistit perceptione) remotus.*

Major excommunicatio prohibet communionem fidelium.

Præterea legato excommunicatione majori prohibetur communicatio fidelium, cap. 59. de Sent. excom. *Si quem sub hac forma verborum: Illum excommunico, vel simili, a iudice suo excommunicari contingat: dicendum est, cum non tantum minori, quæ à perceptione Sacramentorum, sed etiam majori excommunicatione (qua à communione fidelium separat) esse ligatum.*

Et verò quis ambigat, contractum Matrimonij esse communionem fidelium? Imò, secundum Omnes, gravis est communicatio; maximè quia licet ex primaria institutione tantum sit contractus civilis, equidem annexam habet rationem Sacramenti; adeoque est communicatio, seu communicatio in re sacra.

97. *Secus interdictum.*

Sed nunquid hæc communicatio prohibita interdicto etiam personaliter? Pater quòd non. Quid ergo mirum, si ligatus excommunicatione majori, peccet mortaliter, contrahendo Matrimonium; secus interdictus etiam personaliter?

Quare excommunicatus contrahendo Matr. peccat.

Unde excommunicatus contrahens non peccat solum, quia confert & recipit Sacramentum; sed etiam, quia communicat cum fidelibus in re sacra, quæ communicatio est mortalis, esto res illa sacra, in qua communicat, non foret Sacramentum. Et ita responsum est ad primum argumentum Suarj.

98. *Quare excommunicatio minor, potius quam interdictum, prohibent Matr.*

Ad instantiam ejus, de excommunicatione minori, quæ non privat communionem fidelium, patet responsio ex jam dictis, nimirum illam excommunicationem directè prohibere excommunicato susceptionem Sacramentorum; interdictum autem, etiam personale, solum indirectè; per hoc utique, quòd ministris Ecclesiae prohibetur Sacramenta fidelibus ministrare: propriè autem non ministrant Sacramentum Matrimonij in communiori sententia, quam suo loco secuti fuimus; ergò neque interdicto prohibetur fidelibus illud suscipere, vel ministrare.

99. *Interdictum non prohibet, docet Coninck & Aly. Probatur 1. mò: quia per interdictum non prohibentur ex Panorm.*

Ita nobiscum docet Coninck sup. n. 48. citans Navarrum c. 27. n. 179. Sylvest. verb. Interdictum, §. n. 9. & Panormitanum in cap. Non est vobis, de Sponsal. qui dicit eam esse communem sententiam, Probatur, inquit, pri-

contractus: Matrimonium autem primo & per se habet rationem contractus.

Respondet Suarez sup. n. 51. Hoc non tollit, quin sit etiam Sacramentum. Quæ ratio Sacramenti principalior est, & alia ratio contractus per illam elevatur, & idè sequitur, ut ita dicam, forum, vel prohibitionem, aut concessionem ejus. Hæc ille.

Sed contrà: etsi ratio Sacramenti sit dignior, tamen si tam ipsius institutionem, quam ipsum & contrahentium intentionem spectemus, primo & per se habet rationem contractus: rationem autem Sacramenti accessoriè ac per accidens; quia & prius tempore, & intentione, est institutum, ut sit contractus, & postea elevatum ad esse Sacramenti. Item: essentialiter, & ex natura sua, habet rationem contractus; rationem verò Sacramenti aliunde, & per accidens, cum sine ea esse possit. Similiter: omnis communiter illud contrahens, primo & per se intendit ipsum contractum; Sacramentum verò solum per accidens, quatenus illi conjunctum est: undè eodem modo contraheret, etsi hoc abesset. Cum igitur accessorium, & per se, sequatur id, quod est principale, & per se, Matrimonium magis debet sequi permissionem contractus, quàm prohibitionem generalem Sacramentorum. Ita Coninck sup.

Et reverà rationem contractus non debere sequi forum Sacramenti, nimis manifestum est in aliis multis, quæ obveniunt Matrimonio particulariter præ aliis Sacramentis, præcisè ratione contractus; ut quod ipsi contrahentes sint ministri & suscipientes Sacramentum, quod contrahi possit per procuratorem, sine verbis propriè dictis &c.

Pars quidem dignior trahit ad se minus dignam; sed tunc solum, quando non est diversa ratio in parte minus digna, & pars dignior est etiam principalior, sive principaliter intenta. Sic quippe oleum non benedictum in minori quantitate validè miscetur benedicto, id est, tota fit benedicta per illam mixtionem; quia principalior pars est benedicta: secus oleum non benedictum in majori quantitate; quia licet etiam tunc oleum benedictum sit dignius; tamen non est principalis pars istius mixti, sed minus principalis; & idè oleum benedictum trahitur ad non benedictum, & fit non benedictum.

Ergò consimiliter dici posset in casu præsentis, potius Sacramentum debere sequi forum contractus, quàm vice versà; quia licet ratio Sacramenti dignior sit, ratio tamen contractus est principalior, ut ostensum fuit. Præsertim cum aliàs in generali alicujus provinciae aut populi interdicto, infiniti propè homines etiam innocentes cogentur, fortè etiam per aliquot annos, nullum Matrimonium contrahere, ex quo gravissima sequerentur incommoda ac innumeræ fornicationes. Quæ erat una ex rationibus, quare d. cap. Alma mater, tempore interdicti permittitur Sacramentum Concessionis; ut sup. expendimus.

Potro

Porro ex hoc, quod ligatus minori excommunicatione nequeat contrahere Matrimonium, quæ, amabo, sequuntur incommoda? Neque enim excommunicantur innocentes; & nocentes excommunicati possunt, si verè peniteant, facile absolutionem ab excommunicatione obtinere. Quare (inquit Coninck sup. n. 50.) sicut hæc sententia est communior, ita etiam verior.

103.
In Ecclesia specialiter interdicta, potest ministrari Matrim. ex Sanchez.

Ex qua utique consecrarium est, in Ecclesia, specialiter interdicto supposita, posse ministrari Matrimonium, & alia Sacramenta, quæ tempore interdicti licite possunt ministrari. Ita docet Sanchez sup. n. 6. quia nulla reperitur prohibitio, quod ea Sacramenta ab omni interdicto exempta sint. Et per consequens, sicut Parochus potest ministrare alia Sacramenta jure excepta; sic itidem assistere Matrimonio absque ullo peccato, quia contendimus, Matrimonium non minus exemptum esse ab interdicto, quam alia Sacramenta, expresso jure exempta.

104.
An liceant solemnes nuptia. Probatur, quod sic per Reg. juris 42. in 6.

Sed nunquid etiam licent solemnes nuptiæ, seu sponzorum benedictiones? Videri posset, quod sic, per Reg. 42. de Reg. juris in 6. Accessorium naturam sequi congruit principali; jam autem benedictiones istæ sunt accessorium Matrimonij; ergo si hoc licet, etiam istæ licitæ erunt.

Confirmatur.

Confirmatur; quia concessis tempore interdicti Baptismo & Confirmatione, conceditur consecratio Chrismatis, quod accessorium est, cap. 19. de Sent. excom. in 6. Quoniam in Baptismo & Confirmatione (quæ nedum pueris, sed & adultis propter moræ periculum exhiberi possunt licite tempore interdicti) Chrismatis utimur unctione, posse (licet terra interdicta existat) Chrismata die Cæna Domini confici, dubium non existit.

Ubi Gloss. verb. Dubium: Si tempore interdicti permittuntur sacramenta, in quibus utimur Chrismate, & vetus Chrisma non debet esse usui; ergo restat, quod permissum intelligatur, eo tempore die Cæna Chrismata conficere: quia concessio principali, & accessorium. Ergo consimiliter cum nuptiis soleat ex constitutione Ecclesiæ adhiberi solemnis benedictio, concessio Matrimonio, videtur etiam concessa solemnis benedictio.

105.
Sanchez tenet oppositam sententiam, & probat eam.

Nihilominus (inquit Sanchez sup. n. 10.) dicendum est, non posse conferri. Quia benedictio nuptialis est officium Divinum, & ad actum Ordinis pertinet, cum solus Sacerdos possit sponsum & sponsam benedicere; idque precibus & officio peculiari ab Ecclesia institutis, & in Missarum solemnij. Cum ergo tempore interdicti illicitè fiant Divina officia, secluso speciali privilegio, aut dispensatione, liquet profectò quod nuptiæ illicitè benedicantur.

Ubi tamen, & quando Divina officia licite fierent per speciale privilegium aut dispensationem, etiam licite nuptiæ benedicerentur; non enim est major ratio de uno officio, quam de alio, nisi aliquod particulariter exciperetur; & eo semper salvo, ut laici quales sunt necessariò contrahentes Matrimonium, possint ex privilegio Divinis officiis interesse. Quando autem &

Bosco de Matrim. Pars II.

ubi, ac quomodo liceat Divina officia celebrare tempore interdicti, videre poteris in d. cap. Alma mater. Non spectant hæc ad presentem tractatum, & ideo supersedeo longiori examini. Vide Sanchium sup. à n. 11.

Quid ergo, inquis, ad Regulam juris sup. ex adverso productam? Dic (ait Sanchez sup. n. 20.) illam intelligi; ubi est eadem ratio in accessorio & principali; neque est dispositio aliqua specialis in accessorio. At non est eadem ratio in Matrimonio, & benedictionibus nuptiarum: illud enim non spectat ad Divina officia, tempore interdicti verita, secus de his. Deinde; de Matrimonio nulla est dispositio prohibens, secus de benedictionibus; interdicuntur enim generali prohibitione Divinorum officiorum tempore interdicti. Hæc ille.

Appositè Canisius in d. Regulam ait; eam ita exaudiendam esse, nisi & ipsum accessorium certà quâdam ratione principale sit, ut in specie cap. Debitores, 6. extrâ de Jurejur. ubi juramentum de solvendis usuris impleri jubetur, etiam si ipsa obligatio usurarum, cui accedit, non subsistat. Quia id evenit, quod ex juramento propria obligatio nascatur inter Deum & jurantem, ut proindè juramentum ibi certà quâdam ratione principale sit. Et sic etiam in casu nostro benedictio nuptiarum quâdam ratione principale est, scilicet in quantum est officium Divinum, quale officium non est Matrimonium. Igitur argumentum istud satis infirmum est.

Ad confirmationem ejus respondet Sanchez sup. prorsus disparem esse rationem. Quia Chrismata est accessorium tamquam de Confirmationis essentia; & de necessaria sub præcepto Baptismi decentia, solumque potest die Jovis sancti confici, & quotannis renovari debet. Quare si tunc ratione interdicti non conficeretur, ea Sacramenta ministrari validè, si sit Confirmatio, aut decenter, si sit Baptismus, non possent. Quæ rationes in benedictionibus nuptialibus locum non habent. Hæc ille.

Video quorundam repositionem, putà: veteri Chrismate utitur licite, qui novum nondum accipere potuit; adeoque si vetus Chrismata sufficeret pro tempore interdicti, estò non renovaretur in die Jovis sancto, adhuc validè & decenter possent administrari hæc Sacramenta.

Interim cum fieri posset, quod vetus Chrismata non sufficeret, voluit Ecclesia generaliter excipere ab interdicto consecrationem Chrismatis. Ostendat aliquis, ubi in jure eximatur ab interdicto benedictio nuptiarum, & idem dicemus de ea, quod de consecratione Chrismatis.

Ceterum liquet, quod hæc benedictio, neque ad validum, neque ad licitum Matrimonium sit omni tempore necessaria, ut patebit ex infra dicendis de tempore feriati; quare nulla fuit necessitas eam excipiendi à tempore interdicti.

Istud pro limite hujus Conclus. addiderim ex Sanchio sup. n. 19. Si interdictum locale sit, posse conjuges extrâ eum locum benedici. Quia interdictum locale non ligat extrâ eum locum quem afficit, cap. Si sententia 16. de Sent. ex-

H

106.
Resp. ad Regulam juris ex Sanchez.

107.
Quomodo intelligenda d. Reg. ex Canisio.

Resp. ad confir. ex Sanchez.

108.
Expenditur.

109.
Conjuges possunt benedici extrâ locum interdictum, ex com. Sanchez.

com. in. 6. ibi: *Ceterum cum propter delictum Domini, vel Rectoris est civitas interdicta, cives ejusdem (qui culpabiles non existunt, dummodo & ipsi propter Dominum vel Rectorem puniendum in eis non fuerint interdicti) possunt extra ipsam licite interesse Divinis.*

Limitatio
hujus do-
ctrinae.

Intelligenda itaque venit hæc doctrina Sanchezij, dummodo conjuges non existant culpabiles, & ipsi propter Dominum vel Rectorem loci puniendum in eis non fuerint interdicti. Id est, intelligitur de conjugibus, qui merè localiter sunt interdicti; secus de iis, qui etiam personaliter.

110.
Quid si so-
lus vir sit
personaliter
interdictus.

Sed quid si solus vir sit personaliter interdictus? Respondeo: si est interdictum personale speciale, sive solus vir, sive sola mulier illo sit adstrictus, nullibi fas est illas benedictiones nuptiales recipere, donec conjux ille, interdicto ligatus, absolvatur; quia interdictum istud speciale personæ, ipsum quocumque se transferentem comitatur; instar aliarum censurarum, donec absolutio accedat; jam autem benedictio nuptialis utrumque conjugem afficit.

Fœmina for-
tior forum
viri. Et ideo
cum viro
non interdi-
cto potest
benedici.

Sin autem fuerit interdictum personale generale, & sola sponsa eo ligetur, potest in loco non interdicto unà cum viro benedici. Quippe cum vir interdicto minimè affectus sit, uxorque fortiatior forum, munera, & honores sui viri (1. Fœmina, 8. ff. de Senat. Fœmina nupta clarissimis personis, clarissimarum personarum appellatione continentur. Et 1. fin. Cod. de Incolis: Mulieres honore maritorum erigimus, & genus nobilitamus, & forum ex eorum persona statuimus) gaudet eà viri non interdicti immunitate, ut benedici possit. Nam statim atque Matrimonio jungitur, definit esse de populo interdicto.

Pontius.

Quod intellige (inquit Pontius l. 6. cap. 9. n. 9.) ubi benedictiones conjugio superveniunt; non autem ubi consuetudo est præmittendi benedictiones. In eo enim casu, cum nondum sortita sit forum viri, adhuc est de populo interdicto. Hæc ille.

111.
Quid si so-
lus vir sit
specialiter
interdictus.

Sed quid si solus vir eo interdicto ligatus sit, aut uterque conjux? Non licet benedictiones nuptiales, etiam extra locum interdictum, recipere, nisi vir domicilium mutet; tunc enim licebit in loco non interdicto. Ratio est: quia cum vir maneat pars illius civitatis personali interdicto suppositæ, dum aliò non migrat, animo domicilium transferendi, eodem interdicto personali ligatus manet, instar aliorum civium, d. cap. si sententia, cum ibi notatis; ac proinde uxor non poterit unà cum viro sic interdicto benedici. Ita Sanchez sup. cum aliis quos citat. Atque hæc sufficient pro hoc loco de interdicto generali, quod propriè non intelligitur impræsentiarum per ly Ecclesiæ vetitum.

Sanchez.

Rogas: quid ergò propriè intelligatur? Respondeo: interdictum speciale, id est, prohibitio particularis non à Jure, sed ab homine, quæ interdum fit certis aliquibus personis, ne contrahant Matrimonium, de quo interdicto instituitur.

CONCLUSIO III.

Non solum Pontifex aut Episcopus, sed etiam Parochus specialiter interdicat.

DE Pontifice nemo Catholicorum dubitat, quin prohibere queat particularibus personis, ne Matrimonium vel pro certo tempore, vel etiam pro semper inter se contrahant. Nec tantum prohibere, sed etiam irritare posse Matrimonium contrahendum, præced. Sect. Conclus. 3. satis ostensum fuit. Sed & Conclus. 2. probavimus; potestatem constituendi impedimenta dirimentia, Pontificem sibi reservasse privativè, non tantum quoad Principes sæculares, sed etiam Ecclesiasticos se inferiores. Videantur ibi dicta.

112.
Pontifex
potest prohibere Matr.
particularibus personis.

Cum autem ex nullo jure constet, Pontificem sibi reservasse potestatem interdicendi Matrimonium, absque irritatione, privativè ad Episcopos, nulli dubium esse debet, nec verò potest, Episcopos etiam hodie particularibus personis interdicere Matrimonium, seu prohibere contrahendum. Ad ipsos quippe spectat judicare causas matrimoniales; ergò ob justas rationes, v. g. ad sedanda scandala, vel ad inquirendum de impedimentis, quæ fortè latent, aut ne oriantur graves aliquæ rixæ, vel ob aliquid Festi venerationem, possunt Episcopi aliquibus in particulari prohibere Matrimonium, æquè atque imponere alia præcepta personalia, aut etiam leges communes, in quibus eorum potestas non est restricta; sicut, ut mox dictum est, non videtur restricta quoad impedimenta merè prohibentia, & maximè quoad interdictum speciale, quod sæpius in diversis occasionibus occurrentibus potest esse necessarium pro salute animarum, & tranquillitate Ecclesiæ, ipsis subjunctæ; adeoque nullatenus conveniebat, quoad hoc restringi eorum potestatem. Quare non est verisimile, Pontificem eam restrinxisse. Hæc ergò certa maneat.

113.
Id ipsum
possunt E-
piscopi.

Iuste causa
prohibendi.

Porrò dubitatur de Parocho. Ratio dubitandi est: quia ipse, utpotè carens jurisdictione in foro externo, non est judex Ecclesiasticus, ad quem tamen solum pertinet cognoscere de causis Matrimonialibus; & per consequens, ad eum privativè videtur spectare interdictum speciale Matrimonij, quod prærequirit cognitionem causæ. Ceterum (inquit Alex. 3. c. 1. de Confang.) tuam prudentiam volumus non latere, quod non sint causa Matrimonij tractanda per quoslibet, sed per Iudices discretos, qui potestatem habeant judicandi (scilicet in foro externo) & statuta Canonum non ignorent. Cum ergò Parochus non sit judex in foro externo, sed tantum in foro sacramentali, quo jure potest prohibere Matrimonium?

114.
An etiam
Parochi id
possint. Ra-
tio dubitan-
di ex c. 1.
de Confang.

Ceterum (inquit Sanchez lib. 7. disp. 6. n. 6.) tenendum est id posse etiam Parochum. Quia aliud est causas Matrimoniales pertractare, id enim judicialem earum indaginem importat,

ac